

32

6

12

22

4 Esimehe veerg

6 **PERSON.** Aivar Raudmets: „Mesilane on rohkem kui vaid meetooja.“

12 **FOOKUS.** Mesiniku paberimajandus

17 **TOETUSED.** Mesilaspere toetust soovib 1957 mesinikku

18 **NÄITUS.** Mesilane on elu

20 **ARVAMUS.** Mesilane klaaspurgis

22 **MESINDUSSAADUSED.** Kärjemett tasub rohkem toota

28 **MESINIKU KALENDER.** Suvetööd mesilas

32 **EESTI MESINDUS.** Metsamesinduse viimane kants

37 **COLOSS.** Mesilasperede talvekaod 2021

Mesilasperede talvekaod 2021

Aivar Raudmets

Iga-aastase küsimustiku eesmärk oli kaardistada mesinike tegevus ja selle mõju mesilastele. Eesti mesiniku osalesid uuringus juba üheksandat aastat. Tänavu oli vastajaid vähem kui eelmisel aastal, mil osalejaid oli 178. Kõigile vastajatele aitäh, eraldi tänan usaldusmesinikke, piirkondlikke eestvedajaid ja teisi mesinikke, kes infot jagasid ja ka ise vastasid. Saime ka ettepanekuid, millest on abi küsimustiku paremaks ja arusaadavamaks muutmisel tuleval aastal. Näiteks juhiti tähelepanu mõne küsimuse ebaselgusele, millest võib johtuda ebatäpsusi vastustes. Mitmed vastused, milles talvekadude tulemused vajasid täpsustamist, on enne andmete töötlemist mesinikuga telefonitsi või meili teel korrigeeritud. Nii mõneski vastuses mesiniku lisatud kommentaarist selgus, et sügisel jäid tarud tühjaks, kusjuures tarru jäi maha sööt ja ka kaanetatud hauet – mesilased lihtsalt lahkusid! 2020. aasta suve jooksul märgati oma mesilasperedes ka halvatud/deformeerunud tiibadega mesilasi. Kõik see lubab järeldada, et perede hukkumise põhjuseks oli varroalesta suur tabandumus. Tõrje oli ebapiisav või seda ei tehtudki. Vastustest tuli välja seegi, et ka tõrjega ülepingutamine võib anda mesilaspere abistamisele vastupidise efekti. Vastavalt ettepanekule lisame järgmisel aastal tõrjemeetodina ka oblikhappe vesilahuse pihustamise, mis on valikust kahjuks välja jäänud.

Lisaks toodi hukkumise põhjusena välja lehemee suur osakaal talvesöödaks tarusse jäetud mee hulgas. Need pered võtsid sügisel vastu vähe siirupit, samas oli söödakogus tarus talveks piisav ja monitooringu põhjal ei täheldatud ka varroalesta langevust. Sellest lähtuvalt võiks küsimusi ju alati rohkem olla, näiteks ka talvesööda vahekorra (suhkur + naturaalne mesi) ja lisa sööda andmise aja kohta. Paraku teeks iga lisaküsimus uuringu väga mahukaks ja küsimustikule vastajaid oleks tõenäoliselt veelgi vähem.

Talvekadu samal tasemel

Küsimustikus osalenud mesinike 5857 mesilasperest hukkus talvel kokku 707, seega on 2020–2021. aasta talvekadu 12,07%. See on pisut madalam eelmise aasta tulemusest (12,93%) ja näitab viimaste aastate lõikes mõningast langustrendi. Siiski võib kokkuvõtvalt öelda, et talvekadu püsib samal tasemel juba kolmandat aastat. Hukkunud 707 mesilas perest 190-l oli probleeme emaga, mida ei olnud võimalik lahendada (3,2% talvituma pandud mesilasperedest). Looduslike tegurite tõttu hukkus 73 mesilasperet (1,2%), mis on püsivalt languses võrreldes eelmise kolme aasta kahjudega (2020. a 1,5%, 2019. a 1,7% ja 2018. a 3,3%). Samas oli sellel aastal mõnevõrra rohkem juhtumeid (444), kus mesilaspered hukkusid muul põhjusel või taru oli tühi (7,6%), kui eelmisel aastal (6,2%).

Talvekaod maakondade lõikes

Tänavune talv oli mesilasperedele üldiselt soodne, suuri temperatuurikõikumisi ei olnud ja talvitumine kulges suuremate probleemideta. See-eest tekitas suurele osale mesilasperedele probleeme pikk jahe kevad, nagu Eesti kliimale viimastel aastatel kombeks. Tavapärasest rohkem oli probleemse emaga peresid, mis võib olla tingitud möödunud aasta kehvast paarumisest või varroalesta tõrjel hapete vales kasutamisest. Viieteistkümnest maakonnast jäävad mesilaste talvekaod hea 10% piiridesse kuues: Ida-Virumaal, Järvamaal (7,7%), Jõgevamaal (8,8%), Tartumaal (5,1%), Valgamaal (4,95%) ja Läänemaal (9,7%).

Pisut suuremad, Eesti keskmise ümber (10-14%), olid talvekaod Hiiumaal, Pärnumaal ja Saaremaal. Suured, rohkem kui 20%, on talvekaod Põlvamaal, Võrumaal, Lääne-Virumaal ning tervelt 34% Viljandimaal, kus kõrge talvekadude protsent on suures osas põhjustatud varroatoosist ja ka looduslikest teguritest.

Emaprobleeme esines sel aastal 3,2%, seda on eelnevate aastatega võrreldes vähem. Kõige rohkem täheldati emaprobleeme Põlvamaal (9,7%) ja Harjumaal (7,7%), pisut üle keskmise esines probleeme ka Jõgevamaal (5,1%), Raplamaal (4,8%) ja Hiiumaal (4,7%).

Looduslike tegurite mõju mesilasperede hukkumisele oli sel aastal tagasihoidlikum (Eestis keskmiselt 1,2%). Kõige suurem Viljandimaal (4,2%) ja Järvamaal (3,4%). Peamisteks põhjusteks karude, nugiste ja ka kuklaste rünnakud. Hiirte põhjustatud kahjusid oli vähem. Viimane näitab, et mesinike valitud tarud on turvalised ja hästi hooldatud. Juhtumeid, kus mesilaspered hukkusid muul põhjusel, täheldati kõige enam Viljandi- (28,3%) ja Võrumaal (18,9%). Üle keskmise (7,6%) hukkus mesilasperesid muul põhjusel Põlvamaal (10,3%), Saaremaal (9,2%), Harjumaal (8,2%) ja Hiiumaal (7,8%). Teistes maakondades jäi see arv alla Eesti keskmise 7,6% (see on pisut suurem kui eelmisel aastal 6,2%).

Mesilasperede hukkumiste peamiseks põhjuseks võib lugeda varroalestade suurt arvukust. Vaatamata oodatust väiksemale vastanute arvule võib öelda, et Eesti mesilastel läks eelmisel aastal suhteliselt ootuspäraselt. Mesiniku tegevusest tingitud kadusid võiks olla vähem ja sellesse saame mesinikena veelgi enam panustada.